

Kiintämään johtokunnassa

1960 Eero Hakola:

12/11
12/11

Vaihtovirkailijana Norges Bankissa

15.2. - 13.4.1960.

Johtokunnan määrättyä minut vaihtovirkailijaksi Norges Bankiin, sain tehtäväkseni tutustua siellä lähinnä kirjanpitoon ja revisio-osaston toimintaan. Haluaisin kuitenkin aluksi lyhyesti selostaa vaihtovirkailijain yhteistä ohjelmaa. Pankin henkilökuntakonttorin päällikkö oli nimittäin laatinut yhdessä virkailijayhdistyksen kanssa eräänlaisen ennakkosuunnitelman ohjelmastamme. Sen mukaisesti kiersimme ensin kaikki kolme vaihtovirkailijaa yhdessä koko pankin, osaston vuoronsa perään, jonka jälkeen saimme lopun ajan olla millä osastolla halusimme ja perehtyä lähemmin kutakin kiinnostaviin asioihin.

Ensi päivinä saimme mm. tutustua henkilökunnan päällikkö Fjeldstadin opastuksella Norges Bankin historiaan ja organisaatioon sekä pankin toimitaloon. Alusta pitäen sain todeta, että myös Norges Bankissa vallitsee ääretön tilan puute, ja lisärakennuksen saaminen setelipainon vieriselle tontille on vielä suunnitteluasteella. Myös varsinaisen pankkirakennuksen laajentaminen lienee ollut tarkoituksena, koska siitä oli olemassa pienoismallikin.

Norges Bankin kannalta tärkeimmillä osastoilla olemiseen oli varattu aikaa runsaammin, kuten valuuttaosastolla, pankki- ja lainaosastolla sekä depot-osastolla. Kullakin osastolla piti yleensä osaston esimies huolen yleiskäsityksen antamisesta osastonsa toimialaan kuuluvista asioista ja tehtävistä, jonka jälkeen seurasi lähempi perehtyminen kunkin jaoston tai työryhmän toimintaan. Oli mieluista todeta, miten mielellään useat halusivat esittää

hoitamiansa tehtäviä. Monille osastoille menimmekin aamuisin puolisen tuntia työajan alkamisen jälkeen ja lopetimme samaan aikaan kuin ne, joiden vieraana olimme.

Ennenkuin dimme ennättäneet käydä pääkonttorin läheskään kaikilla osastoilla, järjesti pankki meille runsaan viikon kestäneen matkan Bergeniin. Siellä meillä oli muutaman päivän aikana tilaisuus tutustua Norges Bankin suurimpaan haarakonttoriin, jossa on kolmisenkymmentä vakinaista virkailijaa; kirjanpitytyössäkin oli neljä henkilöä. Saimme myöskin käydä Bergenin lähistöllä sijaitsevassa Alvøen paperitehtaassa, joka valmistaa erittäin hienolaatuista paperia ja mm. Norges Bankin käyttämän seteliperin.

Matkan jälkeen seurasi pääkonttorissa tutustuminen niihin osastoihin, jotka ennen matkaa jäivät käymättä. Viimeksi kävimme parina päivänä SP:n taloustieteellistä tutkimuslaitosta vastaavassa Økonomisk-statistisk kontor'issa. Tämä osasto työskentelee erittäin ahtaissa tiloissa; sen kirjastokin on jouduttu sijoittamaan pankin ullakolle. Tutustumiskierroksen päätyttyä tällä osastolla sain nyt tilaisuuden olla ensin n. 1 $\frac{1}{2}$ viikkoa kirjanpito-osastolla ja sen jälkeen käydä revisio-osastolla, jonne yhteinen kiertokäyntimme ei ollut ulottunut.

Norges Bankin kirjanpidosta.

Kirjanpito on ala, jonka suhteen Norges Bankissa on viime vuosina tapahtunut suurimmat muutokset. Tarkoituksena on ollut sekä työn yksinkertaistaminen että materiaalin ja työvoiman säästäminen. Jo viitisentoista vuotta sitten hankittiin silloiseen kontrakirjanpitoon ensimmäiset kirjanpitokoneet. Sen jälkeen on koneellistaminen jatkunut niin, että vuonna 1952 voitiin organisoida uusi kirjanpito-osasto entisten kahden rinnakkain työskennelleen kontrakirjanpidon ja pääkirjanpidon tilalle. Otettaessa käyttöön uusia kirjanpitokoneita voitiin töitä rationalisoida, tilit ryhmiteltiin uudelleen paremmin koneellista työskentelyä vastaavaan muotoon. Täten saatiin myös sekä viikottain että kuukausittain julkaistavien pankin tilain ilmestyminen varmemmaksi ja nopeammaksi kuin vanhan

systemin aikana. Rationalisoinnin seurauksena voitiin myös siirtää joukko virkailijoita kirjanpidosta muille osastoille. Edelleen on parannuksena mainittava clearingtilien siirtäminen kirjanpito-osaston hoidettaviksi. Tähän asti oli clearing-osastolla ollut nimittäin oma kirjanpitoonsa.

Pääkonttorin kirjanpitoa koneellistettaessa kävi selväksi, että vastaavanlaisiin toimenpiteisiin oli ryhtyttävä myös haarakonttorien kirjanpidon osalta. Kukin haarakonttori tosin hoitaa itsenäisesti oman kirjanpitoonsa, mutta pankin tilaa varten on viikottain ja kuukausittain ilmoitettava saldot pääkonttoriin, joten yhdenmukaisuus on tarpeen senkin vuoksi. Uudistuksia toimeenpantaessa olivat ensi sijalla kaksi suurinta konttoria: Bergen ja Trondheim, jotka saivat käyttöönsä samantyyppiset National-kirjanpitokoneet kuin pääkonttoriinkin oli hankittu. Muiden haarakonttorien työmäärän ei kuitenkaan katsottu olevan niin suuren, että kyseisiä kirjanpitokoneita olisi voitu käyttää hyväksi niissä kyllin tehokkaasti. Oltiin sitä mieltä, että koneet olisivat joutuneet vain olemaan toimeettomina suuren osan työajasta. Muihin haarakonttoreihin hankittiin sen vuoksi yksinkertaisemmat koneet, niin sanotut kirjanpitokirjoituskoneet, n.s. Rasanta-systeemi. Tällaisten laskulaitteita vailla olevien koneiden hankkimisen syitä oli mm. isompien koneiden silloinen hinta Nkr 30.000 kappaleelta. Konttoreiden kokonaistyömäärän ei myöskään katsottu puoltavan isompien kirjanpitokoneiden ostamista. Niiden huoltokin olisi ollut pitkiä etäisyyksistä ja hankalista kulkuyhteyksistä joutuksen perin hankalaa. Nyt hankittujen pienempien koneiden korjaukset pystyvät suorittamaan tavalliset kirjoituskonemekanikotkin. Nykyisen Rasanta-systeemin varjopuolena on kuitenkin se, että saldojen laskennan vuoksi on useiden virkailijoiden osallistuttava oman toimensa lisäksi kirjanpitotyöhön. Haarakonttorit ovatkin useaan otteeseen ilmituoneet, että tämä järjestely on ollut vähemmän tyydyttävä. Valopuolena on kuitenkin katsottu olevan sen, että kirjanpitomateriaali on kaikissa konttoreissa samanlaista ja ajanmukaista.

Vuonna 1958 korvattiin pääkonttorissa pari vanhinta mallia olevaa konetta uusimmilla National-kirjanpito-koneilla. Tässä yhteydessä otettiin esille myös kysymys siirtymisestä kirjanpitoalan viimeisimpään saavutukseen, puolielektroniseen kirjanpitokoneeseen, mutta asia jätettiin silloin vielä lepäämään. Tällä välin on kuitenkin pari suurta liikepankkia Oslossa ottanut käyttöönsä kyseisen puolielektronisen koneen ja siitä saadut kokemukset ovat olleet niin suotuisia, että myös Norges Bankissa on asia otettu jälleen esille. Tällaisen koneen hankkimista puoltaisi myöskin se, että täten vapautuisi haarakonttoreille annettavaksi kolme tavallista kirjanpitokonetta. Mainitunlaisen puolielektronisen kirjanpitokoneen sain nähdä käytössäkin vieraillessamme eräässä Oslon suurimmista liikepankeista Christiania Bank og Kreditkasse'ssa. Koneet, joita pankilla on kolme kappaletta, ovat Sensitronic-merkkisiä ja niitä käytetään folio-tilien kirjauksessa. Tähän tarkoitukseen ne sopivatkin mainiosti, sillä koneet ovat nopeita ja varmoja tällaisten suurten tili-määrien kirjaukseen.

Norges Bankin pääkonttorin kirjanpito-osastolla on nykyisin käytössä kuusi National-kirjanpitokonetta sekä yksi tarkistuskone. Kirjaus suoritetaan kahdessa osassa: erikseen memoriaalikuittien ja varsinaisten kassalappujen osalta. Kirjauksessa käytetään kuitenkin yhteisiä tili-kortteja, joihin lyödään näkyviin jokaisen tilitapahtuman kohdalle sen ryhmän kirjaintunnus, jota suoritus koskee, joko M tai K. Ensin aamulla kirjataan kassalaput, jotka on täsmätty kassojen kanssa jo edellisenä päivänä pankki-ajan päätyttyä. Toimistossa on folio-osastolla n.s. kassatarkistuskone, jonka kautta kaikki maksettavat kuitit menevät kassaan. Tarkistuskoneessa on niin monta lasku-laitetta, että tilit on voitu jakaa kolmeentoista pääryhmään, joille koneessa on kullekin oma laskulaitteensa. Kun tarkistuskoneeseen on lyöty maksun määrä, saadaan pieni lipuke, joka sisältää paitsi mainitun maksun määrän myös sen tiliryhmän numeron, johon maksu kuuluu. Tämä lipuke menee kassalapun ohella kassaan. Tarkistuskoneesta saadaan sitten päivän päättyessä kullekin tiliryhmälle

sekä debet- että kreditloppusummat; samoin saadaan loppusummat kaikista maksuista yhteensä. Tarkistuskoneen lipukkeiden avulla kassat saavat suoritettua täsmäyksen työajan päättyessä. Kassojen yhteisen lipukemäärän tulee täsmätä tarkistuskoneen loppusummien kanssa. Täsmäyksen jälkeen kirjanpito saa kassalaput, joista voisi vielä mainita, että debet-laput ovat valkoisia ja kredit-laput keltaisia. Kirjauksen jälkeen ottaa kirjanpito-osasto kassatilin täsmäyksen kassanhoitajien kassakirjan kanssa.

Kassalappujen kirjauksen jälkeen seuraa memoriaalilappujen kirjaus. Memoriaalilaput koskevat niitä maksuja, jotka eivät mene kassojen kautta; ne ovatkin etupäässä shekkitilimaksuja. Samoin kuin kassalaput ovat myös memoriaalilaput erivärisiä siten, että debet-laput ovat punaisia ja kredit-laput vihreitä. Lappuja kirjoitettaessa otetaan niin monta kopiota, että jokaista suorituksen yhteydessä esilletulevaa tiliä varten saadaan kirjauksen vuoksi oma kuittijäljennös. Myös kaikki memoriaalikuitit tulevat ensin folio-osastolle, jossa pidetään folio- ja kassakredititilien osalta memoriaalia pienten Addo-X-kirjaukskoneiden avulla. Täältä memoriaalilaput menevät kirjanpito-osastolle tarkistuskoneeseen, jossa niillä suoritetaan tarkistuslaskenta. Samoin kuin kassatarkistuskoneessa, on tässäkin niin monta laskulaitetta, että laput voidaan laskea samojen 13 pääryhmän osalle kuin kassalaputkin. Jokaiselle ryhmälle saadaan sekä debet- että kredit-saldot ja samoin yhteiset loppusaldot. Jos kuitit on luettu ja määrät lyöty koneeseen oikein, tulee debet- ja kredit-loppusaldojen olla yhtäsuuret. Tarkistuslaskennan yhteydessä kone lyö lappuihin päiväyksen, koneeseen lyödyn maksun määrän, juoksevan järjestysnumeron sekä sen laskulaitteen numeron, jota on käytetty kunkin suorituksen määrää koneeseen lyötäessä. Tarkistuslaskennan yhteydessä memoriaalilaput tulevat jaettua koneen lokeroihin tiliryhmittäin. Sen jälkeen kun on saatu täsmäys, jaetaan kunkin pääryhmän laput vielä tileittäin, jonka jälkeen kirjaus voi alkaa.

Kirjauksessa käytetään samantyyppisiä tilikortteja

kuin Suomen Pankissakin, koko vain on jonkinverran suurempi. Kirjaus suoritetaan neljässä ryhmässä:

1. Foliotilit
2. Nostro- ja clearing-tilit
3. Norges Bank-Avdelingene
4. Hovedbok

Hovedbok sisältää kaikki muut päätilit alatileineen paitsi edellämainitut kolme ensimmäistä ryhmää. Niilläkin on hovedbok'issa ryhmäkorttinsa, jolle siirretään kunkin ryhmän saldo, kun ryhmä on saatu kirjattua. Mainittakoon, että päätilejä on hovedbok'issa 55. Foliotilit vastaavat meidän shekkitilejämme. Se onkin Norges Bankin kirjanpidon suurin ja eniten työtä tuottava tiliryhmä.

Foliotilit on jaettu kuuteen ryhmään:

1. Liikepankit	4. Valtio
2. Säästöpankit	5. Virastot ja julkiset laitokset
3. Ulkol. pankit	6. Muut

Jokaisella foliotiliryhmällä on ryhmäkortti, johon kirjauksessa siirretään asianomaisen ryhmän kaikkien tilien yhteinen saldo. Hovedbok'issa foliotilin alatileinä ovat edellämainitut kuusi ryhmää. Kirjauksen kolmannen ryhmän tili Norges Bank-Avdelingene, on tili, jolle kirjataan pääkonttorin ja haarakonttoreiden väliset suoritukset. Haarakonttoreissa siitä käytetään nimitystä "Norges Banks konto". Tälle tilille kirjataan myös haarakonttoreiden väliset suoritukset. Pääkonttorissa tästä tilistä käytetään nimitystä "Avdelingenes konto". Sen alatileinä ovat jokaisen haarakonttorin nimellä olevat tilit; siis yhteensä 20 alatiliä.

Haarakonttorit lähettävät viikottain Norges Bankin tiliin kortista jäljennöksen pääkonttoriin. Kirjanpito-osastolla suoritetaan tämän tilin tarkistus siten, että kunkin haarakonttorin tilikortista ja pääkonttorin vastaavasta kortista kruksataan toisiansa vastaavat tilitahtumat. Tästä tilin selvityksestä käytetään nimitystä "ekstraheringen". Mainitussa tilikortissa ovat haarakonttoreiden väliset suoritukset merkitään eräänlaiseen selvitysmemoriaaliin, josta otetaan täsmäys siten, että kullekin suoritukselle saadaan kruksattua vastaava maksu

toisen konttorin osalta. Kun selvitys on täsmännyt, kirjataan loppusummat kunkin haarakonttorin tilille pääkonttorissa. Tämän jälkeen tulisi jokaisen haarakonttorien (Avdelingenes konto) alatilin täsmätä asianomaisen konttorin pitämän Norges Bankin tilin kanssa, jos maksut on kirjattu tileille samanaikaisesti.

Kirjaajat ottavat täsmäyksen jokaisesta tilistä aikaisemmin mainitun tarkistuskoneen nakutusliuskan kanssa kunkin tilin tultua kirjatuksi valmiiksi. Kirjauksen yhteydessä tehdään tiliotteet niille, jotka haluavat saada ne päivittäin, kuten esim. Postilaitos ja Statskasse. Journalit tehdään kahtena kappaleena, joista toinen menee revisio-osastolle, lukuunottamatta foliotilien journalia. Revisio ei tarkasta kyseisiä tilejä ollenkaan, vaan tämän tekee kirjanpito-osasto vertaamalla ne kerran kuussa folio-osaston tilien kanssa.

Aikaisemmin mainitun hovedbok'in avulla tehdään neljästi kuussa Norges Bankin tila. Se tapahtuu siten, että kirjanpitokoneella tehdään luettelo hovedbok'in kaikista tileistä. Luettelosta, josta otetaan jäljennös revisio-osastoa varten, luvut merkitään n.s. balanssikirjaan. Lisänä hovedbok'in tilien saldoihin tulee vain hovedbok II, joka on yhteenveto kaikkien haarakonttoreiden tilien saldoista. Nämä saldot merkitään samaan balanssikirjaan kuin pääkonttorinkin, edellisten alle, jossa ne lasketaan yhteen ja saadut summat ovat valmiit otettaviksi tilaan. Hovedbok II tehdään vain kuukauden viimeiseltä päivältä. Viikottaista tilaa varten, joka on hiukan suppeampi, haarakonttorit lähettävät sähköitse tärkeimpien tilien saldot työajan päättyessä tilapäivänä.

Huolimatta siitä, että Norges Bankin kirjanpito on varsinaisesti koneellistettu, on kuitenkin olemassa joukko tilejä, joista tilikortin lisäksi pidetään käsinhoidettua n.s. apukirjaa. Näiden tilien katsotaan olevan senlaatuksia, että tavallisen tilikortin käyttö ei riitä, vaan tarkempi selostus ja erittely on tarpeen. Tällaisia tilejä, joista pidetään apukirjaa, ovat esim. kotimaiset ja ulkolaiset arvopaperit, kulta, valuuttakaupat ja Valtion vakauttamistili (Statens konsoliderte konto). Viime-

mainittu tili on aikaisemmin ollut nimeltään "Okkupasjonskonto". Se syntyi nimittäin Norjan miehityksen aikana, kun saksalaiset painattivat maksujensa ja palkkojensa suorittamista varten seteleitä kaikkiaan n. 11-12 milj. kruunua. Norges Bankin tilassa tili on aktiiva-puolella, josta sen osuus on melkoisen suuri, n. 3/4 loppusummasta. Kulta esiintyy kirjanpidossa kahdella eri tilillä: ensiksi varsinaisen kultavarannon tili ja toiseksi ne kultavarat, joita voidaan sijoittaa tilapäisesti ulkomaille valuutan ostamiseksi. Viimemainittu kulta on ostettavissa takaisin milloin hyvänsä. Pankin tilassa se esiintyy nimityksellä "Midlertidig anbrakt i gull".

Revisio - osasto.

Norges Bankin revisio-osaston asema on sikäli erikoislaatuinen, että se ei toimi pankin johtokunnan alaisena, vaan se kuuluu suoraan Stortingetin valitseman Representantskapin alaisuuteen, jossa erityinen n.s. "Den faste komité" on revision ylin johtoelin. Representantskap on laatinut ohjesäännötkin revisiolle. Revisio-osaston vahvuus on 18 henkeä ja sen tehtäviin kuuluu paitsi pääkonttorin ja haarakonttoreiden, myös setelipainon tarkastus. Silloin, kun Representantskapin tarkastusjaosto pitää varaintarkastuksen pääkonttorissa, ottavat revisio-osaston virkailijat siihen osaa. Itsenäisesti pitää revisio tarkastuksia niin setelipainossa kuin haarakontto-reissakin. Jokaisessa haarakonttorissa käydään kerran vuodessa ja matkaan osallistuu 3-4 henkeä. Revisio joutuu tekemään jokaisesta tarkastusmatkasta tarkan kirjallisen selonteon Representantskapille. Samoin tehdään vuosikertomus koko osaston kunkin vuoden toiminnasta.

Suurimman työmäärän revisio-osastolle tuottaa pankin 20 haarakonttorin kirjanpidon tarkastus. Siitä riittää jatkuvasti jokapäiväistä työtä kahdeksalle virkailijalle. Haarakonttorit lähettävät kunkin kuukauden päätyttyä kaikki maksukuitit, kassa- ja memoriaalilaput revisio-osastolle; samoin kuukauden journalit ja tilijäljennökset. Tarkastuksen ja leimauksen jälkeen palautetaan haa-

rakonttoreille niiden lähettämä aineisto. Foliotilien tarkastuksesta voisi vielä mainita, että niitä ei tarkasteta ja kruksata lappu lapulta, vaan ne lasketaan ja verrataan, että loppusaldo on oikein. Tilin Norges Banks konto - Avdelingenen konto osalta viittaa kirjanpito-osastolla tapahtuvaan "ekstraheringen"-selvittelyyn, joka työ luonteeltaan kuuluisi revision piiriinkin.

Kirjanpidon tilien tarkastus suoritetaan päivittäin kirjanpito-osastolta saatavien journalien ja maksukuittien perusteella. Käytännössä olevan kirjaussysteemin vuoksi ovat journalitkin useassa erässä. Kuitit on kirjanpidossa lajiteltu valmiiksi tileittäin, debet- ja kreditlaput ovat eri mapeissa. Memoriaalilappujen osalta revisio vertaa journalien kanssa vain debet-puolen laput. Kreditmäärät vain lasketaan journalista ja verrataan, ovatko loppusaldot tileittäin samat kuin kirjauksessakin saadut. Tässä yhteydessä revisio-osasto tarkastaa ja laskee debetkuittien lukumäärän. Laput leimataan revision leimalla ja juoksevilla numeroinnilla. Kunkin päivän laput sisältävän mapin ensimmäiseksi lehdeksi tulee sitten lomake, johon on merkitty lappujen lukumäärä ja juoksevan numeroinnin alku- ja loppunumerot sekä tarkastajan allekirjoitus. Tarkastuksen jälkeen mapit palautetaan kirjanpidon arkistoitaviksi. Journalit jäävät revisio-osastolle. Revisio laskee ne viikottain yhteen ja vertaa, onko loppusaldot samat kuin siinä hovedbok'in saldolistassa, joka tilapäivinä tehdään.

Revision tehtäviin kuuluu myös päivittäin tarkastaa clearing-maksut. Osasto saa clearing-maksuista yhteenvedon maittain sekä kaikki vastaavat maksukuitit. Kuitit tarkastetaan kulujen ja provisioiden osalta, että ne on laskettu oikein. Samalla lasketaan, että kuittien yhteenlaskettu valuuttamäärä maittain täsmää yhteenvedossa clearing-osaston ilmoittamien määrien kanssa. Yhteenvedot vielä verrataan kirjanpidon tilien kanssa.

Valuuttatilien tarkastuksesta mainittakoon, että revisio-osastolla ulkolaisten pankkien lähettämistä tilioitteista ei yksityisiä maksueriä kruksata ja verrata kirjanpidon tilikorttien kanssa; tämän työn suorittaa nimit-

täin kirjanpito-osasto. Revisio vain laskee edellisen tiliotteen loppusaldoon lisää uuden tiliotteen tulot ja menot sekä vertaa, että uusi saldo on oikein ja täsmää kirjanpidon tilikortin kanssa. Lopuksi voisi revisio-osaston tehtävistä mainita vielä depot-osaston valvonnan. Revisio pitää omaa kortistoa jokaisesta lainasta ja se saa depot-osastolta jäljennökset kaikista maksusuorituksista. Nämä merkitään sitten revision kortistoon. Kerran vuodessa pidetään depot-osastolla ja sen holvissa perusteellinen tarkastus, jossa verrataan, pitävätkö depot-osaston lainat yhtä revision kortiston kanssa. Myös depot-osaston holvi tarkastetaan, kaappi kaapilta käydään läpi kaikki arvopaperit. Tämä tarkastus vie aikaa yleensä pari viikkoa ja siihen osallistuu yhteensä parikymmentä henkilöä kummaltakin osastolta.

Ohjelmaan sisältyi paitsi varsinaista tutustumista Norges Bankin toimintaan, myös käynti pankin setelipainossa, jossa oli tilaisuus setelipainon johtaja Holmen'in opastuksella nähdä setelien painatusta siihen liittyvine erilaisine työvaiheineen. Mieluisaa oli myös käydä kirjanpidon yhteydessä mainitsemissani Christiania Bank og Kreditkasse'ssa ja nähdä tuollaisen suuren liikepankin tärkeimpien osastojen työskentelyä sekä pääkonttorissa että pankin uusimmassa haarakonttorissa.

Norges Bankin virkailijoiden vapaa-ajan toiminnasta voisin mainita, että se on melko monipuolista, urheiluseuran toiminnasta puhumattakaan on vielä sellaiset kuin taideseura ja valokuvauskerho. Olin mukana viimemainitun vuosikokouksessa, jossa esitettiin mm. Norges Bankin henkilökunnan lapsille pidetystä joulujuhlasta otettu hauska värifilmi. Taideseuran toiminta on erittäin vireätä. Se järjestää käyntejä taidenäyttelyissä ja kokouksia pankin ruokasalissa; esimerkiksi minun Norjassa oloni aikana seuralla oli neljä tällaista tilaisuutta. Niihin oli kuhunkin saatu joku tunnettu asiantuntija tekemään selkoa kulloinkin illan aiheena olevasta asiasta.

Mukava oli myöskin nähdä ja kuulla sikäläisten virkailijoiden asuntoasioista. Asunnon hankkimista varten saavat Norges Bankin virkailijat lainoja 1 - 2 %:n korolla; niinpä on saatukin jo aikaan pari kerrostaloa, joista toi-

nen - 10-kerroksinen tornitalo - oli juuri viimeistelytöiden alaisena. Toinen, pienempi kerrostalo oli jo jokin aika sitten saanut asukkaansa. Aikaisemmin ovat monet virkailijat saaneet itselleen asunnon yhden ja kahden perheen omakotitaloista. Tämä omakotiasutusalue sijaitsee Nadderudin asumalähiössä.

Norges Bankin jokin aika sitten ostamasta huvilasta haluaisin kertoa, että se on kunnostettu hyvin ajanmukaiseksi, niinpä sinne on tehty sähkölämmitys, myös keittiö on täysin sähköistetty ja keittiö- ym. välineet ovat ruostumatonta terästä. Huvila on kolmikerroksinen, joista kaksi ylintä sisältää asuinhuoneita. Alakerrassa on keittiön lisäksi ruokailu- ja olohuoneita sekä kirjasto. Pankin virkailijoilla on mahdollisuus vaikkapa perheineen viettää siellä loma-aikaansa. Huvila on myös haarakonttorilaitosten käytettävissä. Huvilalla pidetään lisäksi erilaisia kokouksia ja virkailijoiden koulutuskursseja.

Lopuksi haluaisin esittää Suomen Pankin Johtokunnalle parhaat kiitokseni tästä minulle suodusta mielenkiintoisesta ja antoisasta opintomatkasta.

Helsingissä, lokakuun 15 päivänä 1960.

Jero Hakola